FELSEFE Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU SİYASET FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

SİYASET FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

Siyaset, 'yönetmek' ve 'idare etmek' anlamına gelmektedir. Birey-toplum, birey-devlet ilişkileri, devlet yapısı, iktidar, yönetim şekli, adalet, eşitlik, özgürlük, ideoloji vb. insanların toplumsal yaşamını etkileyen her olgu ve kavram siyasetin bir parçasıdır.

Siyaset Felsefesi İle Siyaset Bilimi İlişkisi

• Siyaset felsefesi, siyaseti genel ve kapsayıcı kavramlar aracılığıyla açıklar. Siyaset bilimi ise siyasetin tarihsel ve toplumsal analizlerini yapar.

• Siyaset felsefesi siyasete normatif (kural koyucu) yaklaşır. 'İdeal düzen nedir?' sorusunu sorar. Siyaset bilimi kural koymaz, olanı inceler.

• Siyaset bilimi ile siyaset felsefesi karşılıklı olarak birbirinden etkilenen, birbirinden yararlanan alanlardır.

Siyaset Felsefesinin Temel Kavramları

Birey: Bir toplumun üyesi olan, belirli hakları olan insandır.

Toplum: Temel ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelmiş, ortak kültürü paylaşan insanlardan oluşan topluluktur.

Devlet: Toplum üzerinde yönetim ve denetim gücüne sahip siyasi örgütlenme biçimidir.

İktidar: Halkı yönetme gücüne sahip olan kişi ya da gruptur.

Yönetim: İktidarı elinde bulunduranların toplumu idare etmesidir.

Egemenlik: İktidar olmaktan doğan gücü hiçbir baskı olmadan kullanabilmektir.

Meşruiyet: İktidarın kendini meydana getiren kaynağa uygun davranmasıdır.

Hak: Hukukun bireylere tanıdığı yetkidir.

Hukuk: Uyulması zorunlu kurallar sistemidir.

Yasa: Bireylerin ilişkilerini ve davranışlarını düzenleyen yazılı kurallardır.

Bürokrasi: Devlet işlerini yürüten görevlilerin oluşturduğu hiyerarşik yapıdır.

Sivil Toplum: Bireylerin ve toplumsal grupların haklarını savunmak için oluşturdukları resmi olmayan örgütlenmelerdir.

Siyaset Felsefesinin Temel Problemleri

1-Hak, Adalet ve Özgürlük Nedir?

Hak: Kişiye yasalar ya da kurumlar aracılığı ile tanınan bazı kazanımları ifade etmektedir. Kişisel haklar, bireyi topluma ve devlete karşı koruyan haklardır. Yaşama hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü gibi haklardır. Toplumsal ve ekonomik haklar, özellikle devletlerden istenen haklardır. Mülkiyet, eğitim ve sağlık gibi haklardır. Siyasal haklar, devlet yönetimine katılma haklarıdır. Yurttaşlık, seçme ve seçilme gibi haklardır.

Adalet: Bir toplumda birey haklarını sağlama istemi, hakkın egemen olması durumudur. Adalet herkese hak ettiğinin verilmesidir.

Özgürlük: Siyasette özgürlük kavramı, kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliği olarak tanımlanır.

2-İktidarın Kaynağı Nedir?

İktidar, devleti yönetme gücünü elinde tutan siyasi güçtür.

➢ Bazı insanlar niçin diğer insanların üzerinde siyasi bir güce sahiptir?

➢ İnsanlar bu siyasi gücün kendilerini yönetmesini niye kabul ederler?

Bu sorularla ilgili görüşleri üç başlık altında toplayabiliriz.

-Korunma İhtiyacı:

İktidar kaynağını ve meşruiyetini; toplumu tehlikelere karşı savunma, insanların temel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılama, insanların ahlaki olarak olgunluğa ulaşmaları gibi işlevleri yerine getirmesinden alır. Bu anlayışa göre devlet doğal bir varlıktır. Platon, Aristoteles, Fârâbî ve İbn-i Hâldun bu yaklaşımın en önemli temsilcileridir.

-Tanrı İradesi:

İktidarı elinde bulunduranlar Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcileridirler. Yöneticiler, Tanrı'nın buyruklarının yerine getirilmesi için vardır. İktidara karşı çıkanlar Tanrı'ya karşı çıkmış olurlar. St. Augustinus bu yaklaşımın temsilcilerindendir.

-Ortak İrade:

İktidar kaynağını ve meşruiyetini toplumdaki bireylerin bir arada yaşama isteğini bir sözleşmeye dayalı olarak ortaya koymasından alır. Toplumsal sözleşme insanların ortak uzlaşısıdır. Meşruiyetin ölçütü de halkın ortak özgür iradesidir. Önemli temsilcileri; T. Hobbes, J. Locke ve J.J. Rousseau'dur.

3-İdeal devlet düzeni mümkün müdür?

İdeal Düzeni Reddedenler

1-Sofistler: Devletin insan doğasına aykırı olduğunu savunurlar.

2-Nihilistler: Onlara göre her türlü otorite, bireyselliği, doğallığı yok eder. İdeal bir devlet düzeni istenen bir şey değildir. Çünkü ideal devletin insanların özgürlüğünü elinden alacağı düşüncesi vardır.

İdeal Düzeni Kabul Edenler

1-Liberalizm: Bu anlayış siyasette, ekonomide, toplumsal yaşamda bireyin özgürlüğüne öncelik verir.

2-Sosyalizm: Bu anlayışa göre ideal toplum, insanların ekonomik, siyasal ve toplumsal bakımdan eşit haklara sahip olduğu sınıfsız bir toplumdur.

3-Adaleti Temel Alan Yaklaşım: İdeal düzen özgürlükle eşitliğin uzlaştırılmasıyla mümkün olabilir. Bu da ancak adalet ile mümkündür.

Ütopya

Ütopya kelimesi Yunanca "olmayan ülke" anlamındadır. Gerçekleşmesi bugün için imkânsız hayali toplum ve devlet tasarımlarını ifade eder. İdeal düzen arayışlarının başka bir şekli de sadece filozofun zihninde olan bir düzen türü olan ütopyadır.

Ütopyaların Özellikleri

• Ütopyalar hayali devlet, toplum tasarılarıdır.

• Ütopyalar var olan toplumsal düzene eleştirel yaklaşır.

• Gerçekleşmesi istenmeyen ütopyalara 'distopya' da denir.

İstenilen Ütopyalara, Platon "Devlet",-Farâbi "El-Medinetü'l Fazıla, Thomas More "Ütopya", Campanella "Güneş Ülkesi", Francis Bacon "Yeni Atlantis" eserleri örnek olarak verilebilir.

Korku Ütopyalarına, Aldous Huxley "Yeni Dünya", George Orwell "1984" eserleri örnek olarak verilebilir.

SORULAR

Soru 1:

Siyaset hem bilimin hem felsefenin konusu olmuştur. Siyaset bilimi, siyaset alanına giren tüm olguları bilimsel yöntemlerle araştırıp genel sonuçlara ulaşmaya çalışırken, siyaset felsefesi siyaset üzerine bir sorgulama ve akıl yürütme etkinliği olup "olması gereken" hakkında görüş ileri sürer.

Buna göre aşağıdakilerin hangisi siyaset felsefesi için söylenemez?

A) Egemenliğin kullanılış biçimlerini ele alır.

B) Devlet ve siyasal kurumları bilimsel yönteme dayalı olarak inceler.

C) Devletin varlık nedenini sorgular.

D) İktidarın kaynağını nereden aldığını araştırır.

E) Sivil toplum, devlet ve demokrasi ilişkisine bağlı olarak olması gerekeni inceler.

Cevap: B

Soru 2:

I. Devlet-birey ve birey-birey ilişkilerini düzenleyen normlar bütünüdür.

II. Yönetimin mevcut anayasaya uygun olmasıdır.

III. Anayasanın bireye tanıdığı yetkidir.

IV. İktidarı elinde bulunduran kişilerin toplumu idare etmesidir.

Verilen tanımlar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangi seçenek açıkta kalır?

A) Egemenlik B) Hak

C) Hukuk D) Meşruiyet

E) Yönetim

Cevap: A

Soru 3:

Siyaset felsefesinin temel sorularından birisi, ideal düzenin varlığı problemidir. Bu sorun yüzyıllardır pek çok filozof tarafından ele alınmış olup, bazı filozoflar çeşitli nedenler öne sürerek ideal düzenin olamayacağını, bazı filozoflar ise belli kriterlere göre, ideal devleti oluşturmanın mümkün olabileceğini iddia etmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ideal düzenin varlığını kabul edenlerin kullandığı ölçütleri ifade eden kavramlardan birisi değildir?

A) Eşitlik B) Adalet

C) Özgürlük D) Hukukun Üstünlüğü

E) Kuralsızlık

Cevap: E